

Handläggare

Linda Strimer
Telefon: 08-50836298

Christina Österling
Telefon: 08-50836214

Remissvar genom kontorsyttrande av rapporten nya grindvaktsfunktioner i LOV

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/248

Sammanfattning av remissen

Den 26 juni 2025 fick Konkurrensverket i uppdrag av regeringen att lämna förslag som bidrar till att motverka kriminella eller på annat sätt oseriösa leverantörer i upphandlande myndigheters valfrihetssystem.

Bakgrunden till uppdraget är att det under senare år har varit ett flertal olika rapporter och utredningar som pekat på att välfärdsbrottsligheten är ett växande problem och att välfärdssektorn är en betydande inkomstkälla för den organiserade brottsligheten med en direkt koppling till den kriminella ekonomin. Konkurrensverkets uppdrag var begränsat till detta och avsåg inte en bred översyn av hela lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

I rapporten lämnar Konkurrensverket ett antal förslag som syftar till att försvåra för kriminella och oseriösa aktörer att ta sig in i välfärdssystemet, göra det lättare att kontrollera och följa upp leverantörer samt stärka tilliten till offentligt finansierad verksamhet och säkerställa att skattemedel används på ett korrekt sätt.

Konkurrensverket har tidigare lämnat ett preliminärt förslag till ändringar i LOV samt genomfört ett antal ”rundabordssamtal” med olika aktörer. Äldreförvaltningen har deltagit i ett av dessa ”rundabordssamtal”.

Konkurrensverket har i sin rapport bland annat lämnat förslag på att:

- Kravet på löpande annonsering ska avskaffas genom att införa ett alternativt förfarande med ansökningsfönster – Förslaget innebär att kravet på löpande annonsering tas bort och att den upphandlande myndigheten i stället kan välja

mellan löpande annonsering eller ett system med så kallade ansökningsfönster. Ansökningsfönster innebär att det endast under vissa bestämda perioder är möjligt att ansöka om att få bli utförare inom valfrihetssystemet. I förfrågningsunderlaget ska det framgå vilket förfarande som tillämpas samt vid användning av ansökningsfönster hur ofta ordinarie ansökningsfönster öppnas. Enligt Konkurrensverket bör det vara ett krav på att det minst en gång vart fjärde år ska vara möjligt att ansöka till valfrihetssystemet. Mellan de ordinarie ansökningsfönsterna ska inga väsentliga förändringar göras i förfrågningsunderlaget. Vid behov ska den upphandlande myndigheten kunna öppna extra ansökningsfönster.

- Skärpta regler för uteslutning – Konkurrensverket föreslår fler och tydligare uteslutningsgrunder samt en möjlighet att utesluta en leverantör som begått allvarliga missförhållanden även utanför tjänsten. Utöver detta föreslås det även att bedömningen ska göras för en utökad personkrets. Konkurrensverket föreslår även att det ska införas en ökad möjlighet att begära uppgifter om tidigare kontrakt dock begränsat till maximalt tre år bakåt i tiden. Därutöver föreslås en skyldighet att avsluta ett kontrakt om vissa bestämda förhållanden föreligger även om detta inte framgår av avtalet. Detta ska då ske om några av de uteslutningsgrunder uppkommer som hade inneburit att en ny ansökan inte hade godkänts samt om leverantören saknar relevanta tillstånd för att bedriva tjänsten.
- Tydligare krav på kontrakt och förfrågningsunderlag – Det föreslås att det införs tydliga regler kring vad som ska finnas med i kontraktsvillkoren.
- Krav på kontroll och uppföljning – Konkurrensverket föreslår att myndigheter ska ha riktlinjer för kontroll och uppföljning av leverantörerna i valfrihetssystemen. Leverantörerna ska regelbundet kontrolleras gentemot att de uppfyller villkoren i förfrågningsunderlaget samt inte omfattas av några av de uteslutningsgrunderna som finns. Det föreslås även att det bör införas en informationsplikt till brukare och anställda om hur de kan anmäla missförhållanden.
- Det föreslås ingen lagstadgad tidsgräns för valfrihetssystem eller kontrakt – Däremot lyfter Konkurrensverket fram vissa problemområden med att inte ha tidsbegränsade kontrakt.

Konkurrensverket föreslår även att man bland annat bör förbättra informationsutbyte mellan myndigheter, utreda om ändamålsenligt regelverk för bakgrundskontroller, ett belastningsregister för juridiska personer samt överväga en utökad revisionsplikt.

Beredning

Denna remiss ska besvaras senast den 6 april 2026. Med anledning av den korta remisstiden har kommunstyrelsen meddelat att svaret kan lämnas som ett kontorsyttrande. Då äldrenämndens nästa sammanträde äger rum först den 21 april 2026 besvaras remissen därför genom ett kontorsyttrande.

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor och administrativa avdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Ställningstaganden

Äldreförvaltningen lämnar nedan sina synpunkter på Konkurrensverkets rapport med hänvisning till deras punkter i rapporten

Punkt 6.1 - Kravet på löpande annonsering kan avskaffas

Äldreförvaltningen tillstyrker förslaget om ansökningsfönster. Förvaltningen ser positivt på att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att välja mellan löpande annonsering och den nya modellen med ansökningsfönster. Det är i nuläget svårt att fullt ut överblicka vilka konsekvenser alternativet med ansökningsfönster skulle kunna få för förvaltningen. En möjlig konsekvens är att antalet begäran om rättelse till förvaltningsrätten kan komma att öka. Detta eftersom leverantörer kan komma att se det som mer allvarligt att inte bli godkända om det kan dröja flera år innan man kan ansöka igen. Detta skulle däremot kunna vara en fördel jämfört med dagens system med löpande annonsering vilket innebär att en leverantör direkt efter ett avslag kan inkomma med en ny ansökan. Det innebär ett betydande administrativt arbete trots att leverantören i praktiken inte haft någon reell möjlighet att förbättra sin verksamhet sedan den tidigare ansökan gjordes.

Förvaltningen bedömer att det är positivt att leverantörer som fått avslag inte omedelbart kan lämna in en ny ansökan. Viss tidsperiod mellan ansökningstillfällena kan bidra till att leverantörer lägger större vikt vid att lämna in en fullständig och väl genomarbetad ansökan. Vid ett avslag blir det mer rimligt att leverantören har en viss tid att förbättra sin verksamhet i grunden än att snabbt komma in med en ny ansökan. Antal begäran om rättelser kan komma att

öka men förvaltningen bedömer ändå att detta kan vara positivt då det även är resurskrävande när leverantörer löpande kan ansöka om att få bli utförare och kan återkomma flera gånger per år trots tidigare avslag.

En möjlig nackdel med ansökningsfönster är att man begränsar möjligheten till att göra större revideringar av förfrågningsunderlaget mellan ansökningstillfällena. Förvaltningen bedömer att detta inte borde medföra några större problem eftersom den upphandlande myndigheten själv kan avgöra intervallen mellan de ordinarie ansökningsfönsterna under förutsättning att de inte överstiger fyra år.

För att ett införande av ansökningsfönster ska bli effektivt är det viktigt att man under ett pågående valfrihetssystem kan övergå till ett förfarande med ansökningsfönster. Detta utan att befintliga avtal ska behöva sägas upp.

Punkt 6.2 Varken valfrihetssystem eller kontrakt bör tidsbegränsas i författningen

Äldreförvaltningen tillstyrker förslaget – Äldreförvaltningen anser att det är av stor vikt att avtalen i valfrihetssystem kan utformas som tillsvidareavtal. Detta eftersom det skulle vara mycket tidskrävande både för äldreförvaltningen samt för leverantörerna att med viss regelbundenhet behöva genomföra hela ansökningsprocessen på nytt. Den tid som skulle behöva ägnas åt återkommande ansökningsprocesser bör i stället användas till att följa upp befintliga avtal samt arbeta med att kunna säga upp alternativt häva avtal med leverantörer som inte uppfyller avtalsvillkoren.

Punkt 6.3 - Ytterligare uteslutningsgrunder ska införas och fler ska kontrolleras

Äldreförvaltningen tillstyrker förslaget till att utöka både möjligheterna till kontroller och efterlevnad av förfrågningsunderlagen samt den utökade personkrets som ska kunna kontrolleras. Att få bättre möjligheter att kunna utesluta samt säga upp leverantörer som inte följer avtalsvillkoren är också positivt.

I förslaget nämns det också att kontroller av tidigare avslutade kontrakt ska kunna göras maximalt tre år bakåt i tiden. Detta stämmer överens med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Äldreförvaltningen anser att det ofta tar längre tid än tre år för att återuppbygga och säkerställa leverans och kvalitet. Målgruppen som valfrihetssystemen riktar sig mot är i en beroendeställning och kan inte alltid själva uttrycka hur utförandet av insatserna fungerar. Det är av yttersta vikt att kommunerna kan garantera säkra och

väl fungerande utförare. Äldreförvaltningen föreslår därför att denna tid bör utökas till fem år.

Punkt 6.4 – Det ska införas ytterligare bestämmelser om förfrågningsunderlagets innehåll

Äldreförvaltningen har inga invändningar mot att det införs ytterligare bestämmelser kring förfrågningsunderlagets innehåll. Däremot anser äldreförvaltningen att det är av största vikt att det fortsatt kommer vara möjligt att ställa egna och mer utförligare krav än vad lagen kommer ha som miniminivå. Den möjlighet som idag finns för detta är något som är positivt med LOV.

Punkt 6.5 – Upphandlade myndigheters kontroll och uppföljning bör stärkas.

Äldreförvaltningen tillstyrker samtliga förslag som gör att kontrollen av leverantörer i valfrihetssystemet kan utökas.

Punkt 6.6 – Andra förslag och bedömningar

För att öka möjligheten att anställda och brukare ska kunna göra en anmälan vid missförhållanden anser äldreförvaltningen att det bör finnas möjlighet att vara anonym om det skulle önskas.

En möjlighet till införandet av krav på en utökad revisionsplikt samt förslag på införande av belastningsregister för juridiska personer bedöms också som positivt. Äldreförvaltningen anser att det bör finnas möjlighet att ställa krav på godkänd eller auktoriserad revisor. Ett utökat krav på revisionsplikt bedöms kunna bidra till en ökad insyn samt möjliggöra extern kontroll av en oberoende part.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Erika Cederlöf
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Remissen Nya grindvaktsfunktioner i LOV

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2026-03-23
Erika Cederlöf, Avdelningschef	2026-03-23